

10 let „Dětský úsměv“ – program dostal konečně vlastní dynamiku

Dr. Jiří W. Pollak, sc.

Soukromá praxe, Zurich, pollak@bluewin.ch

Je to právě deset let kdy vyšel v LKS článek o Dětském úsměvu s názvem: Projekt prevence 2000...

Již krátce na to se podařilo sestavit skupinku obětavých nadšenců a pod záštitou a pomocí Stomatologické komory začal realizovat Projekt prevence ve školkách a na prvním stupni, nazvaný „Dětský úsměv“. Na Slovensku se paralelně zavedl a realizuje „Zdravý úsměv“.

V první fázi bylo zapotřebí vyškolit podle jednotných pravidel a obsahu dostatečné množství instruktorek a instruktorů. Podklady nebylo zapotřebí vymýšlet, protože ve Švýcarsku se tento program už přes dvacet let s úspěchem provozoval.... Prof. Marthaler věnoval naší skupině autorská práva a díky sponzorům v čele s Profimedem a firmou GABA jsem vydal bružůru „ŠKODY NA CHRUPU JSOU ZAMEZITELNÉ“.

Dále stačilo přeložit skripta a vydat je jako učebnici... Ministerstvo zdravotnictví podpořilo koupi demonstračních modelů chrupu a dalších pomůcek, které dostalo celkem 270 účastníků ve školicím centru Stomatologické komory zdarma. Nezbyvalo než začít ve školách a školách. Počáteční potíže se pomalu rozlévaly, ale další finanční podpora vyschla. Prevenční komise při MZ ČR se nepodařilo získat další (slíbenou) porci podpory. Ani doc. Broukal, který se za první grant příkladně postavil už neměl po druhé úspěch. Dotazy a návrhy u VZP neměly žádnou odezvu – jejich pochopení prevence bylo nulové.

Nicméně jsme školili a školíme „dvojkolejně“ dále. Instruktoři se angažují v okolí svých praxí, k Dětskému úsměvu při-

byly školy pro zubní hygienistky v Praze a Ústí, Hradecká fakulta. Adeptky prevence si tak „trénují“ své didaktické schopnosti. Do vybraných škol a školek jsem nadále jezdil i sám, většinou za podpory místního zubního lékaře, případně obecního úřadu, zdravotního odboru, což se dobře osvědčilo.

Velké plány byly z nedostatku financí trochu redukovány, princip ale zůstal stejný. Instruktaž dětí o hygieně chrupu a praktický nácvik čištění chrupu vede k úspěchu jen když se periodicky opakuje.

S radostí sledujeme v poslední době zprávy z tisku o dalším rozšíření Dětského úsměvu, zvláště na severu Čech. Ústecká škola VOŠZ a SŠZ pro Dentální hygienistky má již několikaleté zkušenosti. **Petra Křížová a Eva Rohanová ve své zprávě sdělují:** Akce „Dětský úsměv“ probíhá systematicky od roku 2005 pod záštitou Všeobecné zdravotní pojišťovny, pobočky Ústí nad Labem v okresech Ústí nad Labem a Teplice. Jedenkrát byla tato akce podpořena v rámci projektu „Zdravé město“.

V průběhu ledna studentky oboru DDH navštěvují děti předškolního věku v mateřských školách na teplickou a provádějí edukaci a instruktaž správné orální hygieny a prevenci zubního kazu. Vše je doplněno praktickým nácvikem správné techniky čištění zubů a edukací o vhodných pomůckách k hygieně dutiny ústní. V průběhu června je stejná akce uskutečňována pro děti z ústeckých mateřských

škol. Ročně tak studentky provedou instruktáže pro více než 2 000 dětí v mateřských školách. Tyto akce jsou prováděny jednorázově.

Akce „Zdravý úsměv“, které probíhají ve spolupráci s firmou Gaba (u nás zastoupenou firmou Liftec) jsou rozvrženy do celého školního roku. Studentky pravidelně navštěvují základní školy, kde dělají instruktáže pro děti jak na prvním stupni, tak na stupni druhém. Tyto akce se řídí podle zájmu jednotlivých škol. Spolupráce se základními školami trvá zhruba stejně dlouho jako se školami mateřskými, to je 5 let. V průběhu školního roku studentky provedou instruktáž zhruba 1 000 dětí na základních školách v Ústí nad Labem a Teplicích.

A tak shrnu-li působení studentek v oblasti prevence v průběhu pěti let, dostáváme se k úctyhodnému číslu 17 000 dětí předškolního a školního věku.

Studentky také provádějí instruktáže pro středoškolskou mládež a to přímo ve škole na oboru DDH. Ročně je navštíví přibližně 700 studentů okolních středních škol a učilišť. Studentky edukují v orální hygieně osoby s mentálním a fyzickým handicapem a to buď přímo v areálu DDH nebo ve speciálních zařízeních poskytující péči dětem či dospělým osobám s handicapem. Každý rok se jedná zhruba o 150 osob.

Protože tyto akce probíhají v pětiletém časovém horizontu, je při edukacích na základních školách vidět velký posun ve znalostech prevence onemocnění dutiny ústní, ve vhodnosti používaných pomůcek a v správnosti techniky čištění zubů.

Ve školním roce 2008 – 2009 byla velká snaha rozšířit tento projekt i do ostatních okresů severočeského kraje a tak studentky oboru DDH proškolili studentky zdravotnických a pedagogických škol v ústeckém kraji a ty pak navštívily předškoláky v mateřských školách v okrese Děčín, Litoměřice a Chomutov. Instruktáží se zúčastnilo přibližně 1000 dětí.

Cílovou skupinou jsou ale i těhotné a matky s dětmi do 3 let. Přednášky probíhají v baby centrech a jsou hojně navštěvovány. V minulých dvou letech se nám povedlo v 5-ti centrech oslovit přes 200 těhotných a kolem 100 maminek.

Všechny tyto akce se konají za přispění VZP nebo firmy Gaba, které nám pomáhají svými sponzorskými dary. Studenti rozdají velké množství kartáčků a pastiček, ústních vod a dalších materiálů, doplněných letáčky, obrázky či omalovánkami, všem osloveným skupinám.

V tomto výčtu nejsou započítány akce, které dělají studentky z vlastní iniciativy v místě bydliště.

Většina těchto akcí je prováděna podle švýcarského vzoru – je rozdělena do několika návštěv (alespoň 3x), podle

Projekt Prevence 2000 odstartoval před 10 lety v časopise LKS

STAVOVSKÁ POLITIKA

PROJEKT PREVENCE 2000

Jak jsme již informovali, na XXVII. sněmu vyhlásila Česká stomatologická komora rok 2000 Rokem prevence ve stomatologii. Dnes vás podrobněji seznámíme s akcí Dětský úsměv a Zdravé zuby, které jsou zaměřeny na děti a mládež.

DĚTSKÝ ÚSMĚV

Dětský úsměv je stomatologický preventivní program zaměřený na děti v mateřských školách. Díky spolupráci švýcarských zubních lékařů a ČSK se podařilo získat podporu ministerstva školství, které akci Dětský úsměv akceptovalo jako preventivní program na mateřských školách a ministerstva zdravotnictví, které akci podpořilo finančně. Cílem programu je vyškolen učitelky mateřských škol tak, aby byly schopny kvalifikovaně zajistit:

- každodenní čištění chrupu dětí po obědě,
- jednou měsíčně nácvik správného čištění chrupu,
- kontrolu způsobilosti zubního kartáčku,
- sérii přednášek o výživě a prevenci,
- dvakrát ročně informovanost a motivaci rodičů,
- používání fluoridované soli ve školní kuchyni.

Pro plošné rozšíření akce bylo třeba získat ke spolupráci stomatology, kteří by byli ochotni proškolen učitelky mateřských škol. Navysovaná kampaň ČSK vzestupněšla v LKS č. 1 a 2/2000, navagovalo nečekaně množství stomatologů a řada dentálních hygienistek. Cílem se přiblížilo více než sto zájemců a další přiblížily stále přicházejí. Na výzvu, která byla zveřejněna také na webových stránkách ČSK, dokonce reagovaly ředitelky některých mateřských škol a projevily zájem, aby se právě jejich mateřinka mohla projektu zúčastnit. ČSK si nesmírně cení pochopení a angažovanosti pro dobrou věc všech, které program Dětský úsměv oslovil.

Školení stomatologů, budoucích školitelů učitel, se dle plánu uskutečnilo 21. a 22. dubna 2000 v učebně Vzdělávacího střediska v Praze. Ředitel Dětského úsměvu dr. med. dent. Jiří W. Pollák účastníky seznámil a naplnil programu Dětský úsměv, vybavil je didaktickým materiálem (skripta profesora Marthalerera Školy na chrupu jsou zamezitelné, demonstracním modelem a dalšími pomůckami, určenými pro učitelky mateřských škol. Účastníci, kterým již byly zaslány pozvánky, neplatí žádné kursové a akce je hodnocena v kreditním systému ČSK bodovou hodnotou 25 bodů.

Vzhledem k velkému zájmu stomatologů nebylo možné všechny přihlášené zařadit na školení v těchto dvou uvedených termínech. Pro ty, na které se tentokrát nedostalo, bude příprave-

Projekt Dětský úsměv se již realizuje v mateřských školách v Písku.

no další školení v náhradním termínu, o němž budou včasně přiblíženi včas informování osobním dopisem vzdělávacího střediska ČSK.

Jak jsme již také informovali, dosud bylo v projektu Dětský úsměv vyškolen přes 150 učitelů mateřských škol a zapojeno více než 4500 předškolních dětí v Praze, Plzni, Kroměříži, Liberci a Písku.

Pro ilustraci o dosavadní realizaci projektu připravíme z dopisu MUDr. Jarmily Ůhelové, koordinátorky Dětského úsměvu pro OSK Písek:

„O tom, že preventivní programy fungují, měly říci ze švýcarska, kde se podařilo za posledníh deset let snížit kazovost u dětí až o 90 %. Jedním z preventivních programů je i Dětský úsměv. Jeho nadšeným propagátorem a koordinátorem je dr. Jiří W. Pollák, jehož entuziasmus boří i ledové hory na ministerstev školství a zdravotnictví. Do programu Dětský úsměv se v listopadu roce 2000 zapojila i máta Písek. O podobný projekt jsme se i našim parodontologem ozvali již po roce 1990. Ale nebyl systematicky a dlouhodobý. O to si mě potěšilo, že v mnoha předškolních zařízeních vznik čisti zubky před spaním začal a stal se běžným. První přednáška učitelky i ředitelky mateřských škol v Písku o spolupráci nebylo složité. Na tomto místě je třeba ocenit podporu okresního zdravotního úřadu MUDr. Jarmily Ůhelové a ředitelky pro mateřské školy Školního střediska v Písku Marie Hanušové.

V září 1999 jsme projekt Dětský úsměv zahájili přednáškou dr. J. W. Polláka za účasti 35 účastníků mateřských škol z celobového počtu 46 škol na okrese. Součástí přednášky bylo nejen objasnění příčiny kazu a zánětu

dásní, ale i praktický nácvik čištění zubů s kartáčkem, který dr. Pollák osobně přinesl a rozdál. Počáteční reakce byly známi. Přesto se podařilo prolomit nevědu a podle předloženoho návrhu, jak nejefektivněji naučit děti systematicky si čistit zuby, potvrdila celá třída mláďátek a ředitelka. Z důvodu po ní vyplývalo, že nejen jejich děti, ale i ony mají jetit mnoho nezodpovězených otázek, jak bojovat proti kazu a zánětu dásní.

Takže to chabte taky, protože my budeme máto letu určitě realizu!”

DĚTEM PRO ZDRAVÍ A PRO RADOST

Již třetí ročník akce s tímto názvem pořádá praktická Soukromá vyšší zdravotnická škola pro dentální hygienistky, s. r. o. Nadace pro ústní hygienu a agentura Amicus Certus 3000, tentokrát ve spolupráci s ČSK. Jejím cílem je ukázat dětem i jejich rodičům správný způsob zdravotní žívota a sportovního naplnění volného času. Hlavním tématem dne bude správná péče o chrup. Vyvrcholením pak bude snaha o překonání loňského rekordu v počtu lidí, kteří si v jeden okamžik a na jednom místě správně čistí zuby. Loňský oficiální rekord na této akci představoval 303 účastníků.

Akce Dětem pro zdraví a pro radost se uskutečnila v neděli 28. 5. 2000 na fotbalovém stadionu FC Háj v Jiřímě Městě v Praze a v 10.30 hodin bude zahájena slavnostním výkopem známého fotbalového klubu Amfora.

Realizace

LKS č. 4 / duben 2000 / ročník 10

věku, znalostí a dovedností. Jsou dále rozšiřovány znalosti z oblasti ústní hygieny, anatomie, výživy, vzniku chorob v dutině ústní a aplikace fluoridů. Jednou z důležitých částí je praktický nácvik čištění zubů přímo v ústech.

Na závěr tohoto výčtu akcí bych chtěla poděkovat všem studentům i absolventům naší školy - kteří se aktivně zúčastňovali a zúčastňují, jejich pedagogickým vyučujícím – že je dobře připravili a na akcích doprovázeli, firmě Gaba (Liftec) – za velké množství materiální podpory, VZP – za finanční a materiální pomoc.

Nedá mi však, abych si trochu neposteskla. Vše o co se snažíme, je šířit „veselé, zdravé, usměvavé“ zoubky mezi děti i dospělé. Opravdu se snažíme o šíření osvěty mezi laickou i odbornou veřejnost, a i přes tuto snahu, je stále velké množství malých i velkých pacientů se zubními kazy a onemocněním dásní. Kde je chyba?!

Je to jistě ve větší propagaci oboru dentální hygienistka a zubní preventistka, v šíření preventivních programů pro

celé skupiny, které ale vždy budou spojeny s individuálním praktickým nácvikem čištění zubů a použití dentálních pomůcek a následnou kontrolou správné techniky a ověření znalostí.

Kdo to ale bude dělat?

Naši zubní lékaři by se mohli spojit a spolupracovat se školami pro výuku Diplomovaných dentálních hygienistek a zubních preventistek. Další velkou skupinou jsou studenti a absolventi vyšších a středních zdravotnických škol, pedagogických škol, které by se do přednášek jistě také mohli zapojit. Příklad bychom si mohli vzít ze Švýcarska. Tam provádí edukaci „pucovací tety“. Jsou to např. maminky v domácnosti nebo na mateřské dovolené, které jsou proškolené v této oblasti a pak mají svůj „rajon“, o který se starají a kde přednášejí a provádějí nácvik čištění zubů.

To by byla zodpovězená otázka „kdo?“, a teď „za co?“

Ze všech stran slyšíme, že je prevence nutná, že některé instituce podporují preventivní programy. Na druhou stranu tyto společnosti tvrdí, že nemají peníze, že se musí šetřit, že se bude muset za některé služby a zdravotní výkony platit. Myslím, že by si všichni mohli zaplatit za opravu zubu – zubní výplň. Je to přeci jenom proto, že se o tu „věc-zub“ nestarají. Tak si zaplat! Nejdřív ale musím naučit všechny, jak se mají o své zuby starat a pak jim můžeme říkat, že když se nestarají, tak ať si zaplatí. (Je divné, že nikoho nenapadne zajít ke kadeřníkovi a chtít ostříhat „na pojišťovnu“. Buď se o vlasy starám sama doma nebo navštívím salon. Můžu si vybrat kadeřnici, můžu si vybrat svého zubaře.)

Myslím si, že prevence by měla být cílem hlavně nás všech. K šíření osvěty by se měly přihlásit všechny zdravotní pojišťovny, které by se měly více a důsledněji zaměřit na prevenci (neříkám, že se nesnaží). Je nutné provádět je plošně a koordinovaně, ne pouze nárazově či jen v některých lokalitách. Pomocníkem by mohl být také stát.

Velký zdroj peněz již dnes přichází také od velkých firem, které se zabývají výrobou dentálních pomůcek nebo výzkumem v oblasti dentálního zdraví.

Preventivní programy by vždy měly probíhat ve spolupráci s odborníky. Neměly by probíhat živelně, ale koordinovaně a ve spolupráci se zubařem a dentální hygienistkou.

A ty mi přeče máme.

Tak teď už jen domluvit co nejefektivnější a nejrychlejší postup v šíření preventivních programů a budeme se moci pochlubit krásným úsměvem a zdravými zuby.

Český zelený kříž, organizace pro prevenci zdraví byl jeden z prvních, kdo se pod vedením Dr. Zallmannové již záhy zapojil do programu Dětského úsměvu. S mojí svolením smí používat pro své aktivity, pokud se kryjí s obsahem pre-

venčního projektu i tento název. Díky velkorysé pomoci profesora dr. T. Marthalera získal didaktické podklady pro svoji činnost. **Dr. Zallmanová informuje o průběhu jejího úsilí o „zubní uvědomění dětí, školku a jejich rodičů“:**

„V roce 2000 začal Český zelený kříž připravovat projekt pro základní školy jako rozšíření původních aktivit určených pro školy mateřské. Velkou zásluhu na vzniku tohoto navazujícího projektu má Dr. med. dent. Jiří Pollak. Pomohl nám navázat důležité kontakty ve Švýcarsku a do začátku jsme tak získali různé poklady. Záhy však bylo zřejmé, že výchozí situace v České republice se hodně liší od Švýcarsku. Šlo především o informovanost rodičů o možnostech prevence a povědomí o odpovědnosti za vlastní zdraví. Ve Švýcarsku je každému jasná hodnota vlastních zubů i to, že kvalitní oprava zubů zkažených je velmi nákladná záležitost. Rodiče ve Švýcarsku proto daleko více vedou své děti k péči o zuby. Z tohoto poznání vyplynulo, že koncepti výuky musíme vytvořit na míru poměrům u nás. Činnost jsme proto v roce 2001 zahájili formou pilotního projektu na osmi školách.

Ke spolupráci se nám podařilo získat malíře Miloše Nesvadbů. Postupně vznikly čtyři na sebe navazující pracovní sešity, které děti provází od 1. do 4. třídy. Učitelé i rodiče dostávají informační letáky. Všechny podklady dále vylepšujeme a rozšiřujeme.

Pro děti je navíc na začátku každého školního roku připraven kvalitní zubní kartáček tak, aby při každé lekci (v 1.-3. třídě 6x ročně, ve 4. tř. 4x za rok) mohla proběhnout praktická instruktáž čištění zubů. Na našich webových stránkách je seznam zubních ordinací, které mohou do své péče přijmout jednotlivé děti zapojené do projektu. Tento seznam se snažíme dále rozšiřovat. Každý rok zjišťujeme, že některé z nově zapojených dětí dosud nemají zubního lékaře. Je zřejmé, že preventivní projekty dávají dlouhodobě smysl až když na ně navazuje kvalitní stomatologická péče. Český zelený kříž má tým stálých spolupracovníků, které dlouhodobě docházejí do jednotlivých škol. Několikrát ročně organizujeme pracovní setkání tohoto týmu, která zkvalitňují činnost.

Projekt Dětský úsměv probíhá na prvním stupni základních škol a v mateřských školách, ze kterých většina dětí pokračuje v zapojené škole základní. Ve školním roce 2009/10 je to 23 základních a 3 mateřské školy. V tomto školním roce jsme do Dětského úsměvu také zapojili první dětský domov. Tímto směrem máme také v úmyslu naše aktivity v budoucnosti rozšiřovat. Důraz klademe na opakovaný nácvik, který je, jak jednoznačně ukazují zkušenosti ze zahraničí, základním předpokladem úspěchu takovýchto preventivních programů. Financování proto zajišťujeme pro každou novou školu minimálně na čtyři roky.

Projekt je dosud financován výhradně firmami (mezi ně patří především: Curaden, LBBW Bank, Auditor, SwissCEE,

Lékárna Vital, RANO implantologické centrum, GABA, Česká sportovní) a soukromými osobami. Všem patří za jejich podporu náš velký dík.

V Praze se zapojili do Dětského Úsměvu díky spolupráce mezi MUDr. Korábekem a Soukromou vyšší odb. školou pro dentální hygienistky další instruktorky. **Své zkušenosti popisuje MUDr. Ladislav Kindl:**

„Soukromá vyšší odborná škola zdravotnická pro dentální hygienistky od počátku své existence spolupracuje aktivně na Dětském úsměvu a se všemi preventivními programy, které v ČR probíhají.“

Zájem ze strany školy - jako odborných lektorů - i zájem ze strany základních škol a školek – jako příjemců vzdělání - je sice kolísavý, ale k naší potěše, trvalý.

Největším problémem se jeví včlenit praktickou lektorskou činnost studentů do naší vlastní výuky. Reakce malých školáků i předškoláků, ale i ostatních skupin obyvatelstva, které máme možnost oslovit je jednoznačně pozitivní a vstřícná. Prevence onemocnění chrupu a dutiny ústní má stále své neoddiskutovatelné místo v péči o národní zdraví. Dentální hygienistka vzdělaná na naší škole je vnímána jako její samozřejmý a vzdělaný nositel. Toto krédo zůstává i po létech našim hlavním mottem.“

Všem zúčastněným skupinám a organizacím, především ale učitelkám a učitelům, ředitelkám a ředitelům školek a škol děkuji jménem našich dětí za jejich dnes již deset let trvajících podporu stomatologického programu Dětský úsměv v zájmu zlepšení a udržení jejich orálního zdraví.

(jwp) ☒

reklama

LANZAROTE

TERMÍN

// 21. – 28. října 2010

Čtvrtý největší ze sedmi obydlých Kanárských ostrovů je skutečným turistickým rájem. Vyznačuje se všude panujícím klidem. Pláže tu nejsou přelidněné jako v mnohých turisticky atraktivních letoviscích. Na Lanzarote je ustálené klima s příjemnými teplotami po celý rok. Teplota vody v Atlantském oceánu se i v zimě pohybuje mezi 20–23 °C. Návštěvníci přijíždějí na ostrov nejen za barvitými lidovými slavnostmi náboženského charakteru a unikátními přírodními krásami, ale především za krásnými plážemi a mořem.

Cena

Školné s pobytem
Doprovod

29.990 Kč
25.990 Kč

uplatníte na libovolných
produktech DentalCare

Cena zahrnuje

Leteckou přepravu, stravování formou polopenze, ubytování na 7 nocí, pojištění. Na přání lze rezervovat požadované místo v letadle.

Cena nezahrnuje

Letištní, bezpečnostní a další poplatky 2.190 Kč, palivový příplatek 1.690 Kč (aktuálně k 1. 2. 2010, může se měnit), fakultativní výlety, připojištění Fischer Plus (připojištění je nedílnou součástí zájezdu), parkovné.

Přednášky

Ing. Tomáš Košumberský
Psychologie vysokých cen ve stomatologii

Ing. Radana Šmídová
Management ekonomické prosperity

Hotel Seaside Los Jameos Playa ****

Jeden z nejnámějších, luxusních hotelů na Lanzarote s výjimečnou atmosférou a nádhernou subtropickou zahradou, vhodný pro všechny věkové kategorie hledající jak aktivní dovolenou, tak i odpočinek. Hotel, který je součástí hotelového řetězce Seaside Hotels, leží přímo u pláže. V blízkosti hotelu se nachází několik obchodů, barů a restaurací.

VÍCE INFO

viz. katalog DentalPlus+
www.dentalplus.cz

PŘIHLÁŠKY A INFO

+420 412 384 013 | skoleni@dentalcare.cz